

Từ ghép và từ láy

I - Nhận xét

Cấu tạo của những từ phức được in đậm trong các câu thơ sau có gì khác nhau ?

Tôi nghe **truyện cổ** **thâm thì**
Lời **ông cha** dạy cũng vì đời sau.

LÂM THỊ MỸ DẠ

38

2. Tìm từ ghép, từ láy chứa từng tiếng sau đây :

- a) Ngay
- b) Thẳng
- c) Thật

Thuyền ta **chầm chậm** vào Ba Bể
Núi dựng **cheo leo**, hồ **lặng im**
Lá rừng với gió ngân **se se**
Hoạ tiếng lòng ta với tiếng chim.

HOÀNG TRUNG THÔNG

Gợi ý

- Từ phức nào do những tiếng có nghĩa tạo thành ?
- Từ phức nào do những tiếng có âm đầu hoặc vần lặp lại nhau tạo thành ?

II - Ghi nhớ

Có hai cách chính để tạo từ phức là :

1. Ghép những tiếng có nghĩa lại với nhau. Đó là các từ *ghép*.

M : tình thương, thương mến,...

2. Phối hợp những tiếng có âm đầu hay vần (hoặc cả âm đầu và vần) giống nhau. Đó là các từ *láy*.

M : sẵn sóc, khéo léo, luôn luôn,...

III - Luyện tập

1. Hãy xếp những từ phức được in nghiêng trong các câu dưới đây thành hai loại : từ ghép và từ láy. Biết rằng những tiếng in đậm là tiếng có nghĩa :

a) Nhân dân **ghi nhớ** công ơn Chủ Đồng Tử, lập **đền thờ** ở nhiều nơi bên sông Hồng. Cũng từ đó hàng năm, suốt mấy tháng mùa xuân, cả một vùng **bờ bãi** sông Hồng lại nô **nức** làm lễ, mở hội để **tưởng nhớ** ông.

Theo HOÀNG LÊ

b) Dáng tre vươn **mộc mạc**, màu tre tươi **nhũn nhặn**. Rồi tre lớn lên, **cứng cáp**, **dẻo dai**, **vững chắc**. Tre trông **thanh cao**, giản dị, chí khí như người.

THÉP MỚI